

Psicologia de l'Educació

Codi: 102548

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Maria del Mar Badia Martin

Correu electrònic: mar.badia@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Esther Maria Secanilla Campo

Laura Betiana Garcia Ravida

Prerequisits

L'assignatura no requereix coneixements previs d'altres matèries, però en canvi és un requisit important per a properes assignatures que us trobareu al llarg de la carrera, sobretot per a aquelles que pertanyen a l'àrea educativa i social. Constitueix la base per tal de seguir la resta d'assignatures del pla d'estudis de Psicologia de la UAB, el qual té un important component educatiu. Serveix també per a cursar les assignatures de quart i és imprescindible en la menció *Anàlisi i intervenció psicoeducativa*.

Objectius

- Conèixer l'àmbit de la Psicologia de l'Educació i la seva ubicació dins de la Psicologia.
- Conèixer les variables i interaccions que caracteritzen la Psicologia de l'Educació, diferenciant-les de les pròpies d'altres enfo-caments teòrics de tipus psicològic i/o educa-tiu.
- Adquirir procediments d'anàlisi de situacions pràcti-ques des de la perspectiva psicoeducativa.
- Aprendre a examinar, analitzar i avaluar críticament la literatura rellevant i a participar en discussions, tant en grups reduïts com amplis, sobre temes relacionats amb el contingut de l'assignatura.
- Participar activament i críticament en la construcció del propi aprenentatge, per tal d'adquirir uns hàbits de treball intel.lectual autònoms i independents.
- Adquirir coneixement declaratiu i procedimental per poder treballar com a psicòleg educatiu en l'educació formal o no formal.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar les demandes i les necessitats de persones, grups o organitzacions en diferents contextos.
- Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
- Fer revisions sistemàtiques a partir de la consulta de les diferents fonts documentals en psicologia per a recollir, ordenar i classificar dades i materials de recerca.

- Identificar i reconèixer els diferents mètodes d'avaluació i diagnòstic en els diversos àmbits aplicats de la psicologia.
- Interactuar, mitjançant un treball en equip efectiu, amb els altres professionals implicats.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
- Mostrar respecte i discreció en la comunicació i l'ús dels resultats de les avaluacions i les intervencions psicològiques.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer els principis i les variables que incideixen en els processos educatius al llarg del cicle vital.
- Reconèixer les limitacions pròpies i de la disciplina, en els diferents àmbits de la pràctica professional.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
- Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar situacions diverses d'ensenyament i aprenentatge.
2. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
3. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
4. Aplicar els continguts teòrics de la psicologia de l'educació a la millora i l'optimització de situacions reals i simulades d'ensenyament formal i no formal.
5. Aplicar instruments de mesura adaptats a les necessitats educatives de cada grup d'alumnes.
6. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
7. Demostrar a l'alumne la importància de les estratègies de control i regulació del seu propi aprenentatge (organització, planificació i avaluació).
8. Dissenyar estratègies cognitives que permetin que l'alumne conegui els seus propis processos cognitius i emocionals (metacognició).
9. Dissenyar instruments d'avaluació psicoeducativa quan els que hi hagi al mercat no s'adeqüin a les necessitats dels alumnes.
10. Elaborar criteris documentats i argumentats sobre la necessitat d'instruments de mesura psicològica en els contextos d'ensenyament i aprenentatge.
11. Elaborar informes psicològics dirigits a diferents destinataris: alumnes, pares i mares, o mestres.
12. Identificar les variables (del professor, de l'alumne i del contingut) que les defineixen i dissenyar canvis en aquestes variables, la finalitat dels quals sigui millorar el procés educatiu.
13. Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
14. Organitzar l'avaluació psicològica des d'un punt de vista positiu, que posi en relleu les capacitats que l'alumne té i no doni tanta importància a les seves debilitats.
15. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
16. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
17. Reconèixer la importància de la comunicació interpersonal (treball en grup) com una competència social necessària per a treballar com a psicòleg.
18. Reconèixer les limitacions pròpies i de la disciplina, en els diferents àmbits de la pràctica professional.
19. Reflexionar sobre la importància del procés d'aprenentatge com alumnes i com futurs psicòlegs (automotivació, lloc de control, expectatives, etc.).
20. Relacionar vincles entre la teoria i la pràctica, és a dir, dur a terme una actuació professional justificada.
21. Treballar en equip.

22. Utilitzar bases de dades específiques de psicologia de l'educació com, per exemple, PsycInfo o ERIC.
23. Utilitzar diferents fonts d'informació (bibliografies, documents oficials, Internet, etc.).
24. Utilitzar diferents formes de pensament: reflexiu, lògic, sistèmic, crític, etc.
25. Utilitzar els instruments de mesura psicològica més apropiats en cada cas i valorar-ne els punts forts i els punts febles.
26. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
27. Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.

Continguts

Temari

Tema 1: La Psicologia de l'educació i el seu context.

1.1. Variables psicoeducatives

Tema 2: Recursos i aspectes emocionals de l'alumne

2.1. Diversitat intel·lectual: intel·ligències múltiples.

2.1.1. Concepte d'intel·ligència.

2.1.2. Els subjectes superdotats i talentosos.

2.1.3. Estratègies d'intervenció educativa.

Tema 3: Les NESE dels alumnes i la seva intervenció per part del psicòleg de l'educació.

3.1. Les NESE.

3.2. Diferents tipus de NESE.

Tema 4. La gestió a l'aula.

4.1. El professorat i la tasca docent

4.2. La disciplina a l'aula.

4.3. Formes d'intervenció sobre els comportaments disruptius.

Tema 5: Aprendre i construir coneixement.

5.1. La concepció constructivista de l'ensenyament i l'aprenentatge.

5.2. Convertir informació en coneixement.

Tema 6: Identificació de variables psicoeducatives.

6.1. Entrevista psicoeducativa.

6.2. Qüestionaris psicoeducatius.

6.3. Història personal i acadèmica.

Tema 7: Variables educatives.

7.1. Sistema educatiu.

7.2. Contingut declaratiu i procedimental.

7.3. Metodologia instruccional per recepció i per descobriment.

Tema 8: Variables psicològiques.

8.1. Aprenentatge durant l'adolescència.

8.2. Patrons d'aprenentatge

8.3. Engany o conducta deshonest a l'aula (cheating).

8.4. Procrastinació acadèmica.

8.5 Estrès acadèmic

8.6. Resolució de problemes a l'àmbit acadèmic.

Metodologia

Es treballarà a partir de classes magistrals i pràctiques d'aula en format virtual i presencial.

Les classes pràctiques constaran de dues parts diferenciades, una d'elles a càrrec del professorat i l'altra, de treball de l'alumnat. A la primera sessió, es presentarà la programació, s'entregarà bibliografia bàsica i complementària i es realitzarà una presentació de propostes de treball. Les sessions de desenvolupament de les pràctiques consistiran en exposicions per part de l'alumnat amb la corresponent discussió, en la que es convidarà a participar activament els altres. Les classes expositives s'utilitzaran per introduir i explicar els temes principals del programa.

Mitjançant les tutories de treball de curs es busca que l'estudiantat disposi d'assessorament continu del professorat per la realització d'informes i treballs. S'atendran tots aquells dubtes i discussions que puguin sorgir de les lectures recomanades i de les classes expositives. A les sessions de pràctiques es treballaran vídeos, recensions d'alguna lectura, anàlisis crítiques de casos i tallers vivencials. Totes aquestes activitats seran susceptibles de ser avaluades.

Les activitats de treball autònom de l'estudiantat inclouen: la lectura de materials de continguts especialitzats o complementaris d'especial interès per a l'adquisició de les competències pròpies de la matèria; la preparació de qüestions per a les sessions de pràctiques; i les hores d'estudi individualitzat o en grup necessàries per a la correcta adquisició de les competències de la matèria.

L'alumnat disposarà d'unes lectures relatives al temari de l'assignatura que es deixaran al campus virtual i amb un genially (s'especificarà el primer dia de classe).

És molt important tenir en compte que aquesta assignatura funcionarà amb el recurs del Campus Virtual, eina de gran utilitat per aconseguir un seguiment acurat de l'assignatura, del que s'està fent o cal fer, així com per a l'obtenció de materials i lectures complementàries per a la preparació de la mateixa.

Nota: La metodologia i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. L'equip docent detallarà a través de l'aula moodle o el mitjà de comunicació habitual el format presencial o virtual/on-line de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la facultat en funció del que permeti la situació sanitària".

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	22,5	0,9	1, 2, 3, 6, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 24, 26, 27
Pràctiques aula	32	1,28	1, 2, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 19, 20, 25, 26, 27
Tipus: Supervisades			
Sessions de consultes en grup	5	0,2	1, 2, 3, 6, 13, 18, 19, 21, 24
Tutories programades	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 6, 12, 17, 19, 20, 21, 27
Tipus: Autònomes			
Activitats d'estudi	36	1,44	2, 3, 6, 8, 17, 18, 20, 21, 24
Consulta campus virtual	23	0,92	2, 6, 21, 27
Elaboració de documents	33	1,32	2, 3, 4, 6, 9, 10, 11, 13, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26
Lectura de textos	33	1,32	1, 2, 3, 6, 18, 20, 26
Recerca d'informació	34	1,36	2, 4, 6, 20, 27

Avaluació

L'avaluació és continuada i està formada per 3 evidències, que al mateix temps, també són activitats d'aprenentatge.

Tot l'alumnat han de participar en les activitats d'avaluació continuada.

La nota de l'assignatura és la suma de les evidències.

Per aprovar l'assignatura és obligatori presentar-se a les tres evidències. Cal treure una nota igual o superior a 5, sempre i quan l'alumnat hagi obtingut un mínim de 4 en cada una de les evidències. En cas de no assolir aquests requisits la nota màxima a consignar en l'expedient acadèmic serà de 4.5 punts. Es considerarà "suspès" si la persona obté una nota final inferior a 5.

Les tres evidències (1, 2 i 3) són obligatòries i cal presentar-les en la setmana corresponent. La no presentació o el lliurament amb retard injustificat de qualsevol de les evidències implica suspendre l'assignatura sense possibilitat de recuperació.

Un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge (conjunt d'elles o una) amb un pes igual o superior al 40% constarà com a "avaluable".

Criteris per anar a recuperació

S'ha de complir:

a) no haver superat l'avaluació continuada (la recuperació no serveix per pujar nota un cop superada l'assignatura en l'avaluació continuada).

b) que durant aquesta avaluació continuada l'alumne s'hagi presentat a un mínim de dos evidències. Haver realitzat l'EV3 i una de les altres dues.

La recuperació consistirà en una prova de síntesi. La nota d'aquesta prova constituirà la nota final de l'assignatura, podent ser aquesta un màxim 6.9.

Es facilita l'enllaç a les pautes d'avaluació de la facultat: [

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>]

L'alumnat de segona matrícula o posterior podrà escollir, abans de la data que s'especifiqui a principi de curs, seguir l'avaluació continuada o bé realitzar una prova única de síntesi sense possibilitat de recuperació, la qual consistirà en una prova amb preguntes sobre tot el contingut de l'assignatura.

Informació rellevant

El plagi o la còpia en qualsevol evidència implica obtenir un 0 d'aquella evidència.

Les cosignes com per exemple la de creació de grups de treball i altres informacions es donaran a classe, de manera que l'alumnat és responsable d'informar-se amb el professorat i d'apuntar-se als grups de treball a l'aula.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1. Activitat en grup (format escrit) sobre diversitat a l'aula. Virtual. Entre les setmanes 6-7 i les setmanes 14 i 15 en funció dels grups. Es detallarà a classe i es comunicarà amb 15 dies d'antel·lació.	30%	0	0	1, 2, 4, 6, 9, 10, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26
EV2. Informes psicoeducatius. Format escrit. Activitat individual. L'activitat es dividirà en dos parts, una es lliurarà de forma presencial i l'altra virtual. Entre les setmanes 6-7 i les setmanes 14 i 15 en funció dels grups. Es detallarà a classe	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 19, 22, 23, 24, 26
EV3. Prova sobre la lectura dels articles i els apunts de classe, i sobre vídeos i/o estudi de casos. Format escrit. Activitat individual i presencial. Segon període avaluatiu Es detallarà a classe	40%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 27

Bibliografia

FONAMENTAL

-Amador, J.A; Mena, Beatriz; Salat, Laia; Krieger, Virginia (2021). -L'alumnat amb déficits i trastorns de l'atenció. FUOC.

-Arvilla, Arnulfo Rafael; Palacio, Lina Paola; Arango, Claudia Patricia (2011). El psicólogo educativo y su quehacer en la institución educativa. Revista de la Facultad de Ciencias de la Salud. Duazary, 8(2)

-Atalaya Laureano, C., & García Ampudia, L. (2019). Procrastinación: Revisión teórica. *Revista de Investigación en Psicología*, 22(2), 363-378. DOI: <http://dx.doi.org/10.15381/rinvp.v22i2.17435>

-Bisquerra, Rafael; Pérez, Núria (2007). Las competencias emocionales. Educación XXI. 10, 2007, pp. 61-82.

-Campos, Francesc (1995). El rol del psicólogo de la educación. Papeles del psicólogo, nº63.

-Castelló, Antoni (1995). Estrategias de enriquecimiento del currículum para alumnos y alumnas superdotados. Aula de innovación educativa, 45.

- Clariana, Mercè. (2000) *Ensenyar i aprendre*. Bellaterra: Serveis de Publicacions de la UAB.
- Clariana, M. (2003). *Informe psicopedagògic*. Bellaterra: UAB, Servei de Publicacions, Materials 124.
- Clariana, M. (2009). *Procrastinació acadèmica*. Bellaterra: UAB, Servei de Publicacions, Materials 210.
- Comes, Gabriel; Díaz, Elena; Luque, Antonio; Moliner, Odet (2008). La evaluación psicopedagógica del alumnado con altas capacidades intelectuales. *Revista Educación Inclusiva*, nº1.
- Echeita, Gerardo; Ainscow, Mel (2011). La educación inclusiva como derecho. Marco de referencia y pautas de acción para el desarrollo de una revolución pendiente. *Tejueo* nº12, pp 26-46.
- García-Ravidá, L. (2017). Patrones de aprendizaje en universitarios Latinoamericanos: Dimensión cultural e implicaciones educativas. Capítulo II: *Patrones de aprendizaje*. Tesis Doctoral, UAB.
- Gómez C, CA., Ortiz, N. & Perdomo, L. (2106). Procrastinación y factores relacionados en la educación superior. *I+D Revista de Investigaciones*, 7(1), 32-39.
- Nadal, Blanca (2015). Las inteligencias múltiples como una estrategia didáctica para atender a la diversidad y aprovechar el potencial de todos los alumnos. *Revista de Educación Inclusiva*, Vol.8 Nº 3, págs. 121-136
- Simó, David; Raja, Pilar; Astasio, Sheila (2021). L´alumnat amb conductes problemàtiques. FUOC.

RECOMANADA

- Badia, Mar; Clariana, Mercè; Gotzens, Concepció; Cladellas, Ramos, Dezcallar, Teresa. (2015). Video games, television and academiz performance in elementary school student. *Píxel-Bit. Revista de Medios y Educación*. Nº 46.
- Castelló, Antoni. y Genovard, Cándid. (1990). *El límite superior*. Aspectos psicopedagógicos de la excepcionalidad intelectual. Madrid: Pirámide.
- Coll, Cèsar.; Palacios, Jesus y Marchesi, Àlvaro (Eds) (2001). *Desarrollo Psicológico y Educación. 2. Psicología de la Educación Escolar*. Alianza Editorial.
- Genovard, Cándid.y Gotzens Concepció. (1990). *Psicología de la Instrucción*. Madrid. Santillana, Aula XXI 49.
- González-Herrero López, M.Elena; López Martínez, Olivia; Prieto Sánchez, M.Dolores. *Psicología de la Educación*. 2003. Eds. ICE -Universidad de Murcia.
- Good, Thomas.L. y Brophy, Jere.E. (1982). *Psicología Educativa*. Mèxic: Interamericana.
- Pintrich, Paul. R. y Schunk, Dale. H. (2006). *Motivación en contextos educativos. Teoría, investigación y aplicaciones*. Madrid: Pearson. Prentice Hall.
- Pontecorvo, Clotilde. (2003). *Manual de psicología de la educación* Editorial Popular.
- Sampascual, Maicas,G. (2007). *Psicología de la Educación*. Tomos I Y II. Madrid: UNED.
- Sternberg, Robert, J y Williams, Wendy W. (2002). *Educational Psychology*. Boston [etc.] Allyn and Bacon cop.
- Trianes, M.Victoria. y Gallardo, J.Antonio. (Coord.) (2004). *Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares*. Madrid: Pirámide.
- Woolfolk, Anita. (2006). *Psicología Educativa*. Pearson Education. México.

Programari

No aplicable